

znestrumili-tsiliy-region-tse-bulo-v-ukraini-chi-mozhlivo-v-2022-rotsi-zalishiti-krainu-bez-svitla-internetu-i-zvyazku-17022022-3714

2. Кіберзахист компанії в умовах війни: перемагають сучасні технології. – URL : <https://hub.kyivstar.ua/news/kiberzahyst-kompaniyi-v-umovah-vijny-peremagayut-suchasni-tehnologiyi/>

3. Як приватним компаніям посилити кіберзахист від рф. – URL : <https://yur-gazeta.com/golovna/yak-privatnim-kompaniyam-posiliti-kiberzahist-vid-rf.html>

4. Як приватним компаніям посилити кіберзахист від рф – URL : <https://www.golovbukh.ua/news/29895-yak-privatnim-kompanyam-posiliti-kberzahist-vd-rf>

УДК 334.722:355.271(477)

Кулакова С.Ю., к.е.н., доцент; Миколаєнко М. Ф., магістрант
*Національний університет «Полтавська Політехніка Імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

На сьогоднішній день українське суспільство перебуває на шляху випробувань воєнного часу, наслідком якого стають суттєві критичні зміни в економічному, соціальному та політичному напрямках. При цьому важливі питання, що вимагають необхідних рішень та ресурсів зростають лише в геометричній прогресії у порівнянні з обмеженим потенціалом їх вирішення. Одним із найпроблемніших стає соціальний сектор, який лише збільшується за рахунок безробіття та вразливих груп населення.

Нинішня криза стала масштабним потрясінням, українське суспільство зіткнулося із безпрецедентною ситуацією. Турбулентність зовнішнього середовища, що спричинена пандемією COVID-19, ще більше підвищилась через введення воєнного стану та бойові дії на значній території України. Ці події викликали стрімке зростання безробіття, збільшення чисельності вразливих категорій населення та послаблення їх соціального захисту.

Так, за даними досліджень соціологічної групи «Рейтинг», станом на початок квітня 2022 року близько половини (53%) українців, що втратили роботу через війну, 22% продовжують працювати у звичному режимі, 21% – частково або віддалено і лише 2% – змогли знайти собі нову роботу. Найбільша кількість людей, що втратили роботу – це звісно мешканці східних областей України [1]. Найбільше складнощів відчувають ті, хто вимушено змінили місце проживання, особливо мешканці східних областей. Отже, можливість якнайшвидше відновити роботу, запустити підприємства залишається вкрай важливим для відносної нормалізації життя українців під час війни [2].

Одним із дієвих інструментів вирішення проблем цього напрямку може бути діяльність соціальних підприємств. На відміну від традиційного, соціальне підприємництво створюється у тому числі для вирішення суспільних проблем. При всьому бажанні в сучасних умовах, обтяжених воєнним станом, держава не може вирішити всі соціальні проблеми. Так само традиційне підприємництво нечасто зацікавлене в їх подоланні. Проте сьогодні необхідна допомога більшості із тих українців, які наразі цього потребують, перебуваючи в складному як соціальному, так і економічному становищі.

Тому соціальне підприємництво в Україні має зайняти вільну нішу в економіці і суспільстві. Воно хоча б частково вирішує проблеми малих груп. Зокрема, допомагає у подоланні соціальної ізоляції, працевлаштовуючи людей з обмеженими фізичними і психічними можливостями, безробітних, представників груп ризику і знаходить шляхи для реформування державних соціальних послуг, знижує навантаження на місцеві бюджети у вирішенні суспільних проблем.

Соціальним підприємством є організація, пріоритетною метою якої є вид суспільної (публічної) діяльності, суть якої полягає у вирішенні соціальних проблем шляхом реалізації для цього відповідних функцій. Саме мета створення бізнесу є основною відмінністю класичного підприємства від соціального. У першому випадку підприємство створюється з метою збагачення, у другому – для вирішення соціальних завдань. На сьогоднішній день цей вид специфічної підприємницької діяльності є визнаним у світі дієвим інструментом створення передумов економічного та соціального розвитку [3].

Для бізнесу соціальна діяльність є побічною, тобто спеціальний фонд був створений після того, як накопичилися надлишки прибутку. Для соціального підприємництва це не побічна діяльність, а основна. Так, якщо бізнес систематично віддає 10% доходу на соціальні потреби, це не означає, що він є соціальним. У цій ситуації краще казати про податкове вирахування в межах діяльності з корпоративної соціальної відповідальності.

Для соціального підприємства соціальний ефект є прямим цілеспрямованим результатом, а не побічним продуктом діяльності. Генеруючи прибуток, соціальне підприємство, спрямовує його, перш за все, на вирішення соціальних проблем, а не на збагачення його власників. Першим кроком у цьому напрямку має стати координація та консолідація зусиль як самого соціального підприємства, так і всієї мережі організацій з їхніми мереживними зв'язками для визначення наявних ресурсів та прорахунку подальших кроків. Адже передусім визначення ключових напрямків діяльності та безпосередніх учасників з їхньою ресурсною базою стає базисом для подальших дій. Наступним кроком повинен бути процес планування. Адже вже визначені наявні ресурси повинні будуть розподілені найбільшим оптимальним та пріоритетним чином. Таким чином, навіть ті проблеми, які не можуть бути вирішені за наявних можливостей, у будь якому разі отримають важливу допомогу вже зараз. Наприклад, якщо розглядати проблематику безробіття, можливість працювати та заробляти, мають отримати в першу чергу ті, хто потребує цього більше за інших.

Відповідно, останнім елементом стає процес реалізації визначених планів, щодо загальної стратегії. В першу чергу, він повинен передбачати комплексність вирішення існуючої проблематики та враховувати можливі зміни в подальшому. Адже, наразі короткострокове планування із можливістю корегування на відміну довгостроковому має більшу результативність в сьогоднішньому динамічному середовищі.

Отже, на сьогоднішній день в умовах воєнного часу, пріоритетними напрямками, що потребують важливих критичних змін, стає економічне та соціальне середовище. Одним із дієвих наявних інструментів для вирішення проблематики цих напрямків, є діяльність соціального підприємства. Комплекс заходів якого, з урахуванням рекомендаційних кроків з подальшою консолідацією зусиль в процесі планування та відповідно реалізації визначеної стратегії, стає важливим елементом задля покращення наявної ситуації в економічному та соціальному середовищах.

Список використаних джерел

1. Шосте загальнонаціональне опитування: Адаптація українців до умов війни (19 березня 2022) / Соціальна група «Рейтинг». – URL: https://ratinggroup.ua/research/ukraine/shestoy_obschenacionalnyy_opros_adaptaciya_ukraincev_k_usloviyam_voynu_19_marta_2022.html (дата звернення: 16.05.2022)
2. Ачкасова, О. (2022). Розвиток соціального підприємництва в Україні в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (37). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-40> (дата звернення: 16.05.2022)
3. Лункіна Т. І., Іваненко Г. Ю. Особливості розвитку соціального підприємництва: закордонний досвід. *Modern Economics*. 2019. № 15(2019). С. 142-147. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-20](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-20). (дата звернення: 16.05.2022)